

สรุปการพัฒนาความรู้

หลักสูตร การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

๑. ความหมายของความเสี่ยง

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาส/เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลกระทบต่อ ทำให้วัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายเบี่ยงเบนไปก่อให้เกิดความเสียหาย ความไม่แน่นอน และสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

๒. องค์ประกอบของความเสี่ยง

องค์ประกอบของความเสี่ยง ประกอบไปด้วย

๒.๑ ความไม่แน่นอนว่าผลลัพธ์จะเกิดขึ้นตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่

๒.๒ การกระทำหรือเหตุการณ์ที่อาจจะมีผลบั่นทอนความสามารถขององค์กรที่จะบรรลุ เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

๒.๓ การกระทำหรือเหตุการณ์ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งโอกาสหรือสิ่งคุกคาม (เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ กินความถึงแนวโน้มหรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบต่อหากเหตุการณ์เกิดขึ้นจริง)

๓. ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความเสี่ยง

ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความเสี่ยง ประกอบไปด้วย

๓.๑ ความเสี่ยงเป็นสิ่งเลวร้าย สิ่งไม่ดี (Risk is always bad)

๓.๒ ความเสี่ยงต้องกำจัดความเสี่ยงให้หมดสิ้น (Risk must be eliminated)

๓.๓ ไม่เสี่ยงเลย ทำตัวให้ปลอดภัยเป็นดีที่สุด (Playing safe is the safest thing to do)

๔. สิ่งที่ไม่ควรระบุเป็นความเสี่ยง

สิ่งที่ไม่ควรระบุเป็นความเสี่ยง ประกอบไปด้วย

๔.๑ ข้อบังคับ (Mandate) ในการดำเนินงาน

๔.๒ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรการบริหารจัดการ

๔.๓ วิธีการแก้ไขปัญหา หรือ กลยุทธ์ อาทิ การขาดการประชาสัมพันธ์

๔.๔ การกระทำที่บ่งชี้ หรือแสดงถึงความบกพร่องในการปฏิบัติราชการและก่อให้เกิดความ สูญเสีย

๕ ประเภทของความเสี่ยง

ประเภทของความเสี่ยงแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๕.๑ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน

๕.๑.๑ การดำเนินงาน Operational Risk เกิดจากขั้นตอนการทำงานหลัก/งานสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ในการปฏิบัติงาน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๕.๑.๒ การเงิน Financial Risk สถานะทางการเงินที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ เป็นปัจจัยสภาพคล่องทางการเงิน

๕.๑.๓ ด้านกลยุทธ์ Strategic Risk กลยุทธ์ไม่สอดคล้องกับนโยบายวิสัยทัศน์

๕.๑.๔ ด้านกฎหมายระเบียบ Compliance Risk ข้อกฎหมาย ระเบียบ การคุ้มครองผู้รับบริการ
ผู้มีส่วนได้เสีย

๕.๒ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก

- ๕.๒.๑ ด้านผู้รับบริการ (Customer Risk) เกิดความต้องการของผู้รับบริการเปลี่ยนไป
- ๕.๒.๒ คู่แข่งขัน (Competitive Risk) เกิดจากสภาวะการแข่งขันของหน่วยงานคู่แข่ง
- ๕.๒.๓ ความเสี่ยงด้านคู่ค้า (Supplier Risk) เกิดจากคู่ค้าคู่สัญญาผู้ส่งมอบงาน
- ๕.๒.๔ ด้านกฎหมาย (Regulatory Risk) ด้านกฎหมายที่ส่งผลต่อการทำงาน
- ๕.๒.๕ ด้านเศรษฐกิจ/การเมือง (Economic/Political Risk) ไม่นั่นอน
- ๕.๒.๖ ด้านภัยธรรมชาติ/ก่อการร้าย (Events Risk) ภัยทางธรรมชาติ ฝนตก น้ำท่วม
- ๕.๒.๗ ด้านเทคโนโลยี (Technology Risk) การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ

๖. ความหมายของการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) มีดังนี้

- ๖.๑ การบวการระบุมหาความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กร
- ๖.๒ ประเมินผลกระทบของความเสี่ยงและนำไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ
- ๖.๓ มีการบูรณาการและเน้นความสอดคล้องระหว่างกลยุทธ์บุคลากร กระบวนการ
- ๖.๔ มีเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มคุณค่าสูงสุดให้กับองค์กร

๗. วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง

- ๗.๑ เพื่อเพิ่มโอกาสและช่วยให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจที่ตั้งไว้ให้มากยิ่งขึ้น (ลด Surprise)
- ๗.๒ พัฒนาผลงานขององค์กร เช่น การพัฒนาคุณภาพการส่งมอบบริการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

๘. ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง

- ๘.๑ ประโยชน์ด้านยุทธศาสตร์ขององค์กร (Strategic Benefits)
- ๘.๒ ประโยชน์ด้านการเงิน (Financial Benefits)
- ๘.๓ ประโยชน์ต่อการบริหารแผนงานโครงการ (Programmer Benefits)
- ๘.๔ ประโยชน์ต่อกระบวนการ (Business Process Benefits)

๙. กระบวนการของการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วย ๕ ขั้นตอนดังนี้

๙.๑ การกำหนดเป้าประสงค์ (Objectives Establishment)

การคำนวณค่าความเสี่ยงคงเหลือ
ความเสี่ยงคงเหลือ = ระดับความเสี่ยง - ระดับการ

๙.๑.๑ ระบุมูลเหตุ/วิธีการ มาตรการที่เป็นทางเลือกในการลดหรือจำกัดความเสี่ยงพร้อมกับการศึกษาความเป็นไปได้

๙.๑.๒ เลือกวิธีการที่ดีที่สุด กำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

- ๙.๒ การกำหนด/ระบุความเสี่ยง (Risk Identification) มีขั้นตอนดังนี้
- ๙.๒.๑ สํารวจว่ามีความเสี่ยงใดที่อาจทำให้การทำงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
- ๙.๒.๒ จำแนกความเสี่ยงนั้นๆ ว่าเกิดขึ้นในระดับใด และเป็นความเสี่ยงประเภทใด
- ๙.๒.๓ จัดทำ/เขียน Risk statement ซึ่งระบุสาเหตุของความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- ๙.๒.๔ การระบุหาและจำแนกความเสี่ยงอาจใช้ คณะกรรมการการบริหารความเสี่ยง ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
- ๙.๒.๕ เก็บข้อมูลความเสี่ยงอย่างเป็นระบบเพื่อง่ายแก่การทบทวน และการจัดทำ
- ๙.๓ การวิเคราะห์ และประเมิน ความเสี่ยง (Risk Assessment & Evaluation) ประกอบไปด้วย
- ๙.๓.๑ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- ๙.๓.๒ การประเมินผลกระทบ (Impact Assessment)
- ๙.๓.๓ การประเมินมาตรการควบคุม (Control Assessment)
- ๙.๔ การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) ประกอบไปด้วย
- ๙.๔.๑ การควบคุมก่อนเกิดเหตุ จะช่วยลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง
- ๙.๔.๒ การควบคุมหลังเกิดเหตุ จะช่วยลดผลกระทบของความเสี่ยง
- ๙.๔.๓ ใช้โอกาสที่เกิดขึ้น จะช่วยแสวงหาประโยชน์จากรisk
- ๙.๕ การติดตามตรวจสอบและติดตามประเมินผล (Monitoring & Evaluation) มีดังนี้
- ๙.๕.๑ เพื่อติดตามว่ารูปแบบของความเสี่ยง (Risk Profile) เปลี่ยนแปลงหรือไม่
- ๙.๕.๒ เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงนั้นได้ผลจริง หากพบปัญหาก็จะได้หามาตรการใหม่หรือใช้มาตรการสำรองเพื่อจัดการกับความเสี่ยงหากจำเป็น